

26. sezóna Orchestru BERG

STÍN VLNY

... stíny a vlny – meditace a zklidnění

pondělí 5. října 2026

19:30

Fakulta humanitních studií UK – Velká dvorana

Klaus Lang – Sonnengesicht 1 / pro sólový klavír

Maja S. K. Ratkje – Waves IIb / česká premiéra

Adrián Demoč – Časoslepost (klavír, vlny, tiene) / světová premiéra

Miroslav Beinhauer – klavír

Peter Vrábek – dirigent

Orchestr BERG

Kateřina Lískovcová – viola, Helena Velická – violoncello, Anna Stavělová a Janina Hora – flétny, Hanuš Axmann a Veronika Coganová – klarinety, Michael Jermář a Roman Fojtíček – saxofony, Barbora Šimůnková – horna, David Ševčík – trubka, Štěpán Janoušek a Tomáš Bialko – trombón, Jiří Genrt – tuba, Martin Opršál – bicí nástroje, Adam Doucha – elektrická kytara, Jan Tengler – baskytara

Jan Komárek – light design

Michal Hodan – zvuková spolupráce

Patrik Herman – technická spolupráce

Večer se koná ve spolupráci s Fakultou humanitních studií UK.

Děkujeme Patricii Goodson za zapůjčení klavíru.

Stín vlny, bílých kláves a časové slepoty

Boris Klepal

Čas, prostor, vlna. Program ze skladeb Adriána Demoče, Klause Langa a Maji Ratkje jako by do svého jádra koncentroval tři fyzikální aspekty nezbytné pro každou hudební produkci. Tak nezbytné a samozřejmé, až se o nich skoro nemluví. V zásadě každý živý koncert přitom probíhá v konkrétním časovém úseku a odehrává se v nějakém prostoru, jímž se šíří zvukové vlny. I lidé, kteří se ve škole snažili před přírodními vědami utéci co nejdál, už jsou jejich poznáním natolik prostoupeni, že se jim taková formulace nebude zdát nijak zvláštní. Přece jen se ale nejspíš pozastaví nad redukcí hudební události na sestavu fyzikálních parametrů – a budou mít v tomto směru pravdu.

Hudba skutečně není jen fyzika. Žádnou kompozici – bez ohledu na to, zda se jedná o dětskou písničku nebo symfonii – nelze zredukovat na graf frekvencí měnících se v závislosti na čase. I ta nejjednodušší skladba, pokud je hodná toho jména, staví své komponenty do souvislostí, které tyto základní parametry přesahují a sjednocují do osobitého celku. Zároveň ale nelze zapomínat, že ani zmíněné základní jevy nejsou jednoduché, jejich vnímání není jednoznačné ani samozřejmé a že mají i samy o sobě svou vlastní poezii. A protože žijeme dávno po Einsteinovi, tak víme, že se přinejmenším v případě času a prostoru nejedná o pouhé subjektivní pocity, ale dokázanou a spočtenou relativitu.

Pokud se u Einsteina proměnil absolutní prostor a čas na zakřivený a relativní časoprostor, hudba do této nejjednodušší představy přidává ještě zvukovou vlnu. Zároveň ale nikoho nenutí, aby chápal soustavu diferenciálních rovnic – místo toho své publikum obklopí, pohltí

a vytvoří z něj součást sebe samé. A to bez ohledu na to, jestli je to hudba banální či sofistikovaná, spontánní nebo intelektuálně vystavěná. Její součástí se stává každý, kdo je v doslechu: dokonce i náhodný a zcela pasivní posluchač.

V ideálním případě by se však jejím působením měli probudit i lidé v auditoriu a aktivizovat svoje přijímací soustavy. A rozhodně není nutné kvůli tomu romanticky bouřit nebo rachotit a hřmět s celou baterií bicích. Někdy je naopak mnohem lépe jít směrem k opačnému pólu vnímání, zdánlivě skoro nehrát, neplýtvat tóny ani hlasitostí a přitahovat pozornost jemným vnitřním chvěním. Není třeba zastírat, že tento způsob vyjadřování chce jistou dávku pochopení nejen od publika, ale také od těch, kdo takovou partituru interpretují.

Ani při své vnější neokázalosti a tichém znění se nejedná o odpočinkovou kulisu do výtahu nebo na usnutí. Vyžaduje nejspíš ještě větší dávku aktivity a koncentrovanosti než jiný typ hudby, který kromě mnoha vrstev obsahu nabízí i poutavý fešácký povrch. Na interpretech pak je, aby věděli, co si s tou záplavou dlouhých, drobně bublajících, pružně se prohýbajících a tichých not počít. Aby se nezarazili nad tím, že najednou „nemají co hrát“. Nemusí se přitom jednat ani zdaleka o současné partitury: už ne jeden symfonický orchestr vběhl do vlastní pastí, když si chtěl zahrát nějakého Wagnera, jako technicky přijatelnou variantu si zvolil předeheru k Parsifalovi a potom ztroskotal na její křišťálové průzračnosti.

Všechny tři dnešní skladby stavějí kolem publika svůj vlastní zvukový časoprostor. Vkládají do koncertního sálu vlastní fluidní stavbu na pomezí zvukové instalace, v níž lze s úlevnou pozorností setrvat a zároveň se jí nechat prostoupit.

Klaus Lang: Sonnengesicht 1

Když vrcholila koronavirová krize a její příšerná omezení, na něž už většina z nás raději s úlevou zapomněla, rakouský skladatel a varhaník Klaus Lang (*1971) právě připravoval premiéru své kompozice *tönendes licht* [zvučící světlo]. Velkolepá akce určená pro katedrálu svatého Štěpána ve Vídni se nakonec smrškla na dvě desítky posluchačů tvořených skladatelem a jeho manželkou, produkčním týmem, techniky a novináři. Naštěstí však vznikla nahrávka, z níž si lze udělat solidní představu o Langově hudebním světě. Sám říká, že prostor je pro něj výchozí bod při uvažování o podobě skladby. Nemyslí tím ale site specific kompozici, která by byla určena výhradně k provedení v konkrétním místě. Specifické vlastnosti prostoru se nějakým způsobem stávají součástí partitury podobně, jako když vzniká skladba na základě textu.

sieben sonnengesichter [sedm tváří slunce, 2011–2013] je klavírní cyklus vycházející z bílých kláves provázených jejich černými „stíny“. Materiál se mění podle úhlu pohledu, nebo spíš podle změny polohy slunce, která také proměňuje směr a délku stínů. V dnešním programu zazní první část cyklu z celkových sedmi. Lang jako skladatel nezapře svou druhou profesi varhaníka: zná staré kompoziční techniky a kontrapunkt, aniž by přitom ale vytvářel ohlasy staré hudby. Místo vyjadřování vlastních emocí raději vyvolává emocionální reakce u naslouchajících. Nesnáší Wagnera a sekačky na trávu. Má rád, když věci přirozeně rostou.

Maja S. K. Ratkje: Waves IIb

Už jako studentka se setkávala s obvyklými výzvami při psaní intervalů menších, než jaké nabízí temperovaná stupnice. Vynakládala pak velké úsilí, aby vytvořila hratelnou hudbu a nemusela při tom dělat příliš mnoho kompromisů. Norská skladatelka a vokalistka Maja Solveig Kjelstrup Ratkje (*1973) komponovala už jako dítě, ale nic jí z té doby nezůstalo. Jak sama poznamenává: rodiče své potomstvo tehdy ještě tak důkladně nedokumentovali a nezaznamenávali každý jeho pohyb. Jako přelomový bod zmiňuje syntezátor Roland D-20, který dostala k bříhování [koncem 80. let si jej čeští hudebníci složitě pašovali ze Západu za cenu, která u nás stačila na malý domek na vesnici]. Má blízko ke spektrální hudbě. Věnuje se improvizaci, ale při komponování je pro ni prvořadá důsledně promyšlená a uplatňovaná forma. Používá

elektroniku a počítače, ale odmítá algoritmickou kompozici – veškerá rozhodnutí od rámcových až po detailní si ponechává ve svých rukou.

Kompozice *Waves IIb* [1997–1998] vznikla na základě analýzy nejhlubšího tónu saxofonu s jazzovou hubičkou. Výslednou paletu dvaceti devíti tónů použila skladatelka vícekrát, i skladba *Waves* má tři varianty. Počítačová analýza žene nástroje až k úkolům, které nejsou schopny přesně naplnit. Výšky tónů se decentně zaokrouhlují, hudba jako by se pokoušela vystoupit sama ze sebe. Dechové nástroje střídají dlouhé tóny s běhy a ornamenty, pouhý čtvrttón občas zapůsobí jako velký, dramatický skok.

Adrián Demoč: Časoslepost (klavír, vlny, tiene)

Zapomenout na čas, přestat jej vnímat, nevidět jej plynout. Být slepý k času a hluchý ke světlu. *Časoslepost* (klavír, vlny, tiene) [2025] pro klavír a orchestr slovenského skladatele Adriána Demoče (*1985) jako by se svým názvem pokusila potlačit jeden ze základních parametrů hudby. V extrémním pojetí možná jediný, který v ní musí být nutně obsažen. Hudba nemusí cíleně znít, jak víme nejpozději od premiéry konceptu Johna Cage 4 '33". Důsledně vzato nepotřebuje ani velký prostor při poslechu ve sluchátkách. Vždy ale musí trvat. Je to její nezbytná podmínka a někdy také prokletí: kolem obrazu lze projít během sekundy, symfonii za sekundu vypošlechnout nelze. Je výhradně v rukou skladatele, na jak dlouho k sobě posluchače připoutá.

Při pohledu do partitury *Časosleposti* se zdá, jako by z ní vyzařovala bílá místa, která však ve skutečnosti nejsou nikdy prázdná: podobně jako na *White Paintings* od Roberta Rauschenberga. Dlouhé noty s prázdnými hlavičkami nečekají, až je někdo rozvine a zaplní koloraturou. Každý tón vyžaduje takřka samurajskou koncentrovanost a vyrovnanost, precizní provedení a hlavně: nehlučnost. Lehký náklon smyčce i záchvěv dechu je důležitý, dusítka na žesťových nástrojích zdůrazňují i z vnějšku, že nejdůležitější je vnitřní klid. Dynamické vlny mají být jemné, nikoli dramatické. Lépe je šeptat než mluvit.

Klavírista **Miroslav Beinhauer** (*1993) se zaměřuje především na současnou hudbu a hudbu 20. století. Ovládá také hru na unikátní šestinótonové harmonium Aloise Háby, pro které od roku 2021 vznikají nová díla. Jejich interpretem je právě Beinhauer. Jako sólista uvedl mj. klavírní koncerty Magnuse Lindberga, Johna Adamse nebo Esa-Pekky Salonena. Spolupracoval se skladateli, jako jsou např. Phill Niblock, Klaus Lang, Bernhard Lang, Georg Friedrich Haas, Marc Sabat, Adrián Demoč nebo Petr Bakla. Vystoupil na festivalech v Evropě i USA [musikprotokoll,

Sanatorium of Sound, Struny podzimu, Ostravské dny, Moravský podzim, Janáček Brno ad.]. Je vyhledávaným komorním hráčem a členem Ostravské bandy. Vystoupil také s orchestry a ansámblu včetně PKF – Prague Philharmonia, Filharmonie Brno, Janáčkovy filharmonie Ostrava, Brno Contemporary Orchestra, S.E.M Ensemble, Ensemble for New Music Tallinn, Kubínova kvarteta, Prague Quiet Music Collective nebo String Noise. V poslední letech se podílel na CD se skladbami Aloise Háby, Petra Bakly, Adriána Demoče, Františka Chaloupky a Milana Knížáka, vznikla také dvě CD se skladbami pro šestinótonové harmonium. Pravidelně natáčí pro Český rozhlas. Studoval na Janáčkově akademii múzických umění v Brně u Heleny Weiser, na Universität für Musik und darstellende Kunst ve Vídni, kde byl jeho profesorem Jan Jiracek von Arnim, a na Royal Conservatory v Gentu u Daana Vandewalleho.

www.miroslavbeinhauer.com

Peter Vrábel je slovenský dirigent, který žije a pracuje v Praze. V roce 1995 založil Orchestr BERG a určil jeho hudební směřování – díky němu je dnes tento orchestr oceňován jako jedinečný interpret hudby 20. století a hudby soudobé. Spolupracuje se soudobou českou skladatelskou špičkou a vytváří inspirativní tvůrčí prostor pro vynikající umělce mladé generace. Je držitelem Ceny Gideona Kleina. Za svoji práci s Orchestrem BERG získal v roce 2010 od České hudební rady / UNESCO ocenění za zásluhy o kvalitu a šíření české hudby.

Orchestr BERG je špičkové české těleso, které již 25 let přináší svěží vítr na českou hudební scénu – uvádí inovativní a zároveň divácky atraktivní projekty kombinující současnou hudbu s tancem, filmem, divadlem nebo projekcemi, pracuje s prvky akustické ekologie [zvukové procházky, Hudba k siréně ad.], vytváří nové hudební formáty nebo imerzivní projekty. Je průkopníkem uvádění současné hudby mimo tradiční sály – od roku 2005 vystoupil v celé řadě industriálních objektů i v rozestavěné stanici pražského metra. Jednou z nejvýznamnějších aktivit orchestru je podpora českých skladatelů především mladé generace. Za dobu své existence objednal a ve světové premiéře uvedl již více než tři stovky nových děl. V českých premiérách také představuje tvorbu těch nejvýznamnějších zahraničních skladatelů, mimo jiné i hudební divadlo Schwarz auf Weiss Heinera Goebbelse, hudebně filmový kus Up-close Michela van der Aa, unikátní celovečerní kompozici In vain Georga Friedricha Haase nebo legendární dílo Györgye Ligetiho Poème symphonique pro 100 metronomů. Orchestr BERG uvedl celou řadu vlastních originálních projektů, například ve spolupráci se Spitfire Company, Boca Loca Lab, s tanečnicí 420PEOPLE, režiséry Petrem Boháčem, Miřenkou Čechovou, Jiřím Adámkem Austerlitzem, Petrou Tejnorovou, s choreografkou Mirkou Eliášovou, nebo s režijním tandemem SKUTR. Spolupracuje s nejvýznamnějšími českými kulturními organizacemi, mezi nimiž jsou například Národní divadlo, Národní galerie, Centrum současného umění DOX, Český rozhlas, Česká televize, festivaly Pražské jaro, Prague Sounds ad. Věnuje se také edukativním aktivitám pro všechny věkové kategorie. Za projekt Hudba k siréně získal Orchestr BERG společně s Českým rozhlasem prestižní cenu Prix Italia 2021. Rok 2026 přinesl hned dvě ocenění – Cenu divadelní kritiky za hudbu Petra Hory pro inscenaci Předřeč šelmy a významnou mezinárodní cenu Rostrum za novou skladbu Haštala Hapky, kterou Orchestr BERG objednal a nahrál.

www.berg.cz

ORCHESTR BERG NA FESTIVALU MUSIC OLOMOUC!

WHATSPOP

středa 4. listopadu 2026, 19:00

CENTRAL – Muzeum umění Olomouc

18:15 Z Centralu do Moskvy a zase zpátky
doprovodná akce [zdarma ke vstupence]

Aurélien Dumont – WhatsPop

Pavla Radostová – [nejen] zpěv

Boris Klepal – host

Orchestr BERG & Peter Vrábel – dirigent

Vilma Bořkovec – režijní a scénická spolupráce

Jan Komárek – light design

Psychedelicko-lyrická freska WhatsPop [2022] francouzského skladatele Auréliena Dumonta propojuje současnou hudbu, popkulturu, filozofii a literaturu. Mimořádně náročný pěvecký part reflektuje obrovské množství hudebních stylů a hlasových poloh od renesanční hudby až po rock nebo noise. Mezi hudebními nástroji je i toustovač, psací stroj nebo fén, součástí skladby je také dialog s vybranou osobností – hostem večera je hudební publicista Boris Klepal.

www.musicolomouc.cz

POJEĎTE S ORCHESTREM BERG NA VÝLET DO OLOMOUCE!

Kdy?

středa 4. listopadu 2026

+ případně čtvrtek 5. listopadu 2026

Na co se můžete těšit?

Na **komentované prohlídky** [nová výstava [Posvátné umění v době komerce](#) s kurátorkou / Muzeum moderního umění, [vila Primavesi](#), architektonická procházka apod.], **oběd** v michelinské restauraci Entrée Přemka Forejta [675 Kč / tříchodové menu] nebo v jiném ze zajímavých podniků překvapivé olomoucké gastroscény, prostor pro individuální program [dáme tipy] atd. Komentovaná prohlídka výstavy a architektonická procházka se uskuteční, pokud bude alespoň 15 účastníků.

Výlet si můžete udělat jednodenní [autem] nebo dvoudenní – vlakem s ubytováním na místě. Vlakových spojů je nepočítaně a cesta trvá maximálně 2,5h. Dáme tipy na **ubytování i cestu** vlakem, umíme zkoordinovat cesty účastníků auty.

Zajímá vás to? Chcete jet?

Ozvěte se do pondělí 12. října!

Eva: tel. 604 205 937, eva@berg.cz NEBO přihlášení online:

SRDEČNĚ ZVEME NA DALŠÍ AKCI LETOŠNÍ SEZÓNY 2026!

SLYŠET 2x – Agata Zubel | ... nová hudba do hloubky
úterý 10. listopadu 2026, Anežský klášter

Agata Zubel – Es lärmt das Licht [česká premiéra]

Pavla Radostová – soprán
Orchestr BERG & Peter Vrábel – dirigent

Slyšet jednou je dobré, Slyšet 2x mnohem lepší! Další večer v oblíbeném formátu nabídne hudební svět mezinárodně uznávané polské skladatelky a zpěvačky Agaty Zubel, s níž jsme v kontaktu již od roku 2010. Agata bude v Praze osobně a svou skladbu představí společně s hudebníky, sólistkou Pavlou Radostovou a dirigentem Peterem Vrábelem!

Ve dnech po koncertě se ještě Agata Zubel setká se studenty a pedagogy katedry skladby HAMU. Ve čtvrtek se v čase 17:00-18:30 na HAMU uskuteční seminář, kde Agata představí svůj styl práce a vybraná díla.

přípitek členům KLUBERG – Eva Kesslová [Orchestr BERG], choreograf Jiří Kylián a paní Soňa Červená

FANDÍTE NÁM? STAŇTE SE ČLENY KLUBERGu!

Chcete podpořit jedinečné projekty z oblasti nového umění?

Zajímá Vás, co se v BERGu chystá, a chcete u toho být jako první?

PŘIDEJTE SE!

Získáte báječný pocit, že přispíváte ke vzniku nových skladeb! Díky Vám se Orchester BERG také stane o něco méně závislý na veřejných zdrojích. A navíc Vás pozveme například na letní klubové akce, kde se potkáte se skladateli i hudebníky!

Měsíční členský příspěvek: 123 Kč [jednotlivec] / 234 Kč [ve dvou] / jakákoliv jiná částka!
... nebo jednou ročně: 1 476 Kč / 2 808 Kč [ve dvou] / jakákoliv jiná částka

ZAJÍMAVOST

Víte, že i kdybychom vyprodali sál jen vstupenkami za plnou cenu, činí příspěvek z grantů, dotací a darů na každou z nich obvykle 800–1000 Kč?

ČLENOVÉ KLUBERGU VZKAZUJÍ

„Jste úžasní, jak se neustále zdokonalujete a vymýšlíte nové a nové nápady!!! Gratuluji, obdivuji a držím palce:-)!!!!“ Martina B.

„Držím palce do další činnosti, obdivuji koncepci a koncerty se mi moc líbí.“ Jana M.

Víc informací: www.kluberg.cz.

Obrátit se můžete také na Evu Kesslovou – T: 604 205 937, E: kluberg@berg.cz

DĚKUJEME VŠEM, KDO NÁM POMÁHÁJÍ!

DÁRCI: Věra a Peter Babišovi, Martina Bahbouhová, Radvan Bahbouh, Jarmila a Pavel Baudišovi, Dana a Jan Brázdovi, Jan a Zora Činčerovi, Petr Doležal, Anna a Petr Hejlovi, Světlana Jägerová, Ondřej Jäger, JNV, Jakub Koutník, Tibor Lopušán, PGK, Vlasta Plocková, Helena a Martin Vágnerovi, Veronika a Libor Winklerovi

KLUBERG [klub dárců Orchestru BERG]

Blanka a Jaroslav Altovi, Věra a Peter Babišovi, Martina a Radvan Bahbouhovi, Dana a Jan Brázdovi, Šimon Caban, Markéta Čejková, Nevelina Dodovová, Petr Doležal, Zdeněk Dryák, Mirka Dušková Smrčková, Hana a Vlastimil Dvořákoví, Václav Eis, Petr Foltánek [ve dvou], Ivan Gabal & Jana Hybášková, Běla Hátlová, Anna a Petr Hejlovi, Vladimíra Hovančíková, Ladislav Jack Janků, Pavel Keller, Drahoslava Krnáčová, Rudolf Kryl, Jiří Kubiček [ve dvou], Rudolf Leška [ve dvou], Jana Macharáčková, Martin Machovec, Jiří Malíř, Jana Maříková, Alena Miltová, Mahulena Nešlehová, Věra Nettlová, Jáchym Novotný, Lucie Pavelková, Kateřina Pečeňová, Petra Petrusová, Eliška Pokorná, Maika Potužilová, Iva Riley, Zuzana a Jan Rousovi, Kristián Suda, Kateřina Svatoňová, Tomáš Svatoň, Šárka Svobodová, Ivan a Eva Špírkovi, Marek Tichý, Danilo Tuzar, Vladislava a Martin Valchářovi, Jan Vít, Erika Vorlová, Zuzana Zuberová a jeden anonymní člen

ANDĚLÉ [dobrovolníci]

Věra Babišová, Radvan Bahbouh, Eva a Tonda Blomannovi, Jan Brázda, AK Anna Císařová & Peter Babiš, Dominik Dvořák, Josef Dvořák, Pavel Dvořák, Rut Fialová, Ondřej Holas, Pavel Hons, Veronika Jaklová, Aleš Janíček, Tomáš Jindříšek, Jitka Kloučková, Adam Kneblík, Šimon Kočí, Ivana Kolářová, Johana Kratochvílová, Petr Kubík, Maja Madárová, Daniel Mikolášek, Alena Miltová, Martin Pavala, Michal Pečeňa, Kateřina Plevová, Eva Ridenourová, Michael Romanovský, Michaela a Howard Sidenberg, Petr Somol, Jonáš Starý, Barbora Šlosárková, Lukáš Trnka, Pavel Trnka, Jan Trojan, Pavel Trojan Jr., Šimon Urban, Michaela Volfová a David Zábranský...

PODPORA SEZÓNY 2026

Ministerstvo kultury ČR, Hlavní město Praha, Praha 1, Praha 7, Partnerství OSA, ČEPS a. s., BENU – síť lékáren

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Classic Praha, KlasikaPlus, Opera Plus, Český rozhlas, HISvoice

texty: Boris Klepal [hlavní text a texty o skladbách], Eva Kesslová [ostatní]

korektura: PhDr. Alena Miltová

fotografie: Innsbrucktermine.at [Lang], Dan Petter Neergaard [Ratkje], Julián Veverica [Demoč], Tomáš Krist [Beinhauer], Łukasz Rajchert [Zubel], Karel Šuster [WhatsPop, Vrábel], Pavel Hejný [BERG]